

Številka 112

Kaj mora obiskovalec gora vedeti o klicu v sili

✍ in 📞 Damjan Slabe

Ob nesreči v
gorah pokličite ((112))

Včasih me kdo od znancev vpraša, katero turo bi mu priporočil. In me spravi v zadrego. Poti po naših hribih so dobro označene in na izpostavljenih mestih praviloma zavarovane, planinske kočice so posejane dokaj na gosto, trgovine z vrhunsko gorniško opremo na dosegu roke, v bližnji knjigarni se vsakdo lahko opremi z zemljevidom in vodnikom ... Nato se naj odloči. Bolj ambiciozni se bodo kaj hitro ogreli za našega očaka, ne oziraje se na potrebno osnovno (pred) znanje in izkušnje. In ko enkrat osvojijo tega, če se jim ni vse skupaj zamerilo, dobijo polet za nove ture doma in v tujini. Načeloma je vse v redu, dokler ... Kaj če zaidejo v resne težave, ki jim sami niso kos? Tu se lahko zatakne že pri klicu v sili!

Ko smo soočeni z nezgodo v gorah oziroma potrebujemo pomoč, ki presega naše zmožnosti, nemudoma pokličemo na telefonsko številko za klic v sili 112. Praviloma se bo prej kakor v 12 sekundah oglasil operater na področnem Regijskem centru za obveščanje (v Kranju, Celju, Slovenj Gradcu, Novi Gorici ...). Operaterju se predstavimo, povemo mu, kaj, kdaj in kje se je zgodila nesreča, koliko je ponesrečencev, kakšne so poškodbe, kakšne so okoliščine na kraju samem, kakšno pomoč potrebujemo. Če bomo kaj bistvenega pozabili povedati, nas bo o tem povprašal operater, ki vsak dan sprejme veliko različnih klicev v sili. Glede na okoliščine bo poskrbel za najustreznejšo obliko reševanja oziroma pomoči. Operater v takšnih primerih po navadi izvede korespondenčni klic, tako da v pogovor vključi dežurnega gorskega reševalca v društvu oziroma postaji Gorske reševalne zveze Slovenije (GRSZ), ki pokriva področje, na katerem je do nesreče prišlo. Pomembno je, da ostanemo na zvezi, dokler se nismo dogovorili

o konkretni pomoči. Telefona po klicu ne obremenjujemo po nepotrebnem, saj nas bodo reševalci morda poklicali nazaj.

Centri za obveščanje delujejo nepretrgoma 24 ur na dan vse dni v letu. Telefonski klic na to številko je brezplačen tako z mobilnega kakor stacionarnega telefona. Zato je mogoč klic iz javnih telefonskih govornic brez uporabe kovancev ali telefonske kartice, z mobilnega telefona pa tudi v primeru vseh porabljenih impulzov. Toda v gorah si z javnimi telefonskimi govornicami ne moremo pomagati, mobilni telefon pa ima ob vseh prednostih tudi svoje pasti.

»Centri za obveščanje delujejo nepretrgoma 24 ur na dan vse dni v letu. Telefonski klic na to številko je brezplačen tako z mobilnega kakor stacionarnega telefona.

NASVETI ZA UPORABO
MOBILNEGA TELEFONA

1. Predvsem – vzemite ga s seboj in pred turo preverite stanje baterije.
2. Če ste na področju, ki ni pokrito z mobilnim telefonskim omrežjem, številke 112 ne boste mogli priklicati. Če ni omrežja, ni komunikacije. Tako kakor če bi se pri analognem telefonu pretrgala žica nekje med aparatom in vtičnico. Klic ni mogoč iz jam, včasih iz globokih sotesk, na nekaterih področjih v gorah. Ko področje pokriva drug operater, bo vaš klic v sili avtomatsko preusmerjen. Telefonska številka za klic v sili 112 je dosegljiva tudi tam, kjer se mešajo signali slo-

venskih in avstrijskih (Karavanke) ali italijanskih (Zahodni Julijci) operaterjev mobilne telefonije. Pri tem obstaja nevarnost, da bo vaš klic preusmerjen v tujino. Spremenite svojo lokacijo, včasih pa tudi pomaga, če se pri telefoniranju spustite čim bližje zemlji.

3. V primeru, ko je bil telefon izklopljen, pri ponovnem vklopu pa ne veste PIN-kode, številke 112 ne morete priklicati. V Sloveniji je treba biti za uspešen klic na številko 112 prijavljen v omrežje operaterja. Poleg tega, da se nahajate na področju, pokritim s signalom, morate imeti v aparatu vstavljen kartico SIM in odtipkati PIN-kodo (opomba: vstavljena kartica SIM v nekaterih drugih državah – npr. v Avstriji in Italiji – ni pogoj).
4. Uporabniki mobilnih telefonov lahko kliče številko 112, če vam je naročniško razmerje poteklo oz. ste 'ostali brez impulzov', možen je tudi klic z 'zaklenjenega' telefona.

PRIMERA KLICA NA POMOČ

Primer 1: Alpinista sta plezala klasično smer v severni steni Prisojnika. Že v zgornjem delu smeri se je vodečemu v navezi odtrgal skalni blok in omahnil je 15 metrov. S poškodovano hrbtenico je obležal na gruščnati polici. Kazalo je tudi na poslabšanje vremena. Soplezalec je po mobilnem telefonu poklical Regijski center za obveščanje (112). Uro po nezgodi (še pred nevihto) sta bila ob pomoči GRS in helikopterja Slovenske vojske na varnem: poškodovani v bolnišnici, soplezalec pa v dolini.

Primer 2: Kmalu po 30-metrskem padcu v zaledenem slapu je poškodovanec izgubil zavest. Soplezalka pri sebi ni imela mobilnega telefona, telefon poškodovanega pa je bil izklopljen v

notranjem žepu vetrovke. Brez telefona sta bila tudi oba plezalca v navezi, ki sta slučajno plezala v isti smeri. Eden od teh se je s pomočjo vrvi spustil pod steno in poskrbel za obvestilo o nesreči. Sledilo je dolgotrajno klasično reševanje, ki se je zavleklo pozno v noč. Poškodovani je po nekaj dneh umrl.

KAKO PA BREZ TELEFONA

Če si ne moremo pomagati s telefonom, je treba posredovati pisno sporočilo o nesreči do obveščevalne točke. To so planinske postojanke, visokogorske kmetije in druge postojanke v gorskem svetu ter policijske postaje v dolini. Obveščevalne točke so vidno označene z znakom GRZS. Ker je pozimi večina planinskih postojank zaprta, nam obveščevalne točke ne morejo pomagati. Na nekaterih lokacijah, ki so pogosto obiskane tudi v zimskem času, si lahko pomagamo s samodejnimi radijskimi postajami za klic v sili (SAPOGO).

Dogovorjeno znamenje za klic na pomoč so tudi svetlobni in/ali zvočni znaki v enakomernih intervalih 6-krat v minuti. Da smo klic sprejeli, odgovorimo z znaki v enakomernih razmikih 3-krat v minuti.

KAJ PA KLIC V SILI V TUJINI?

Rezultati raziskave, ki smo jo izvedli na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani, so pokazali, da je številka 112 po dobrih desetih letih obstoja, saj je Slovenija številko 112 uvedla med prvimi v Evropi že leta 1997, dokaj dobro prepoznavna kot nacionalna številka za klic v sili. Anketirani pa v veliki večini niso vedeli, da je to hkrati tudi enotna evropska številka. Po podatkih EU to številko pozna le slaba četrtina Evropejcev. S ciljem, da bodo prebivalci Evropske unije bolj osveščeni o številki 112, je bil enajsti februar (11. 2. = 112) izbran za dan klica v sili. Številka 112 združuje in nadomešča vrsto nacionalnih števil za klic v sili, ki so jih doslej (ali jih še – npr. v Italiji lahko poleg 112 pokličete tudi 118) uporabljali v posameznih državah EU. To številko so uvedli tudi na Hrvaškem. Dobra novica je ta, da sta številki 112 in 911 skladni; če bi v ZDA ali v Kanadi

poklicali 112, bi dobili njihovo 911 in obratno. Vsekakor k dobri pripravi na potovanje v tujino sodi tudi preverjanje, kako je s klicem v sili.

Na področju klica v sili so predvidene nekatere izboljšave. Poleg samodejnega prikaza lokacije kličočega bo možno tudi pošiljanje besedil in videoklicev v sili. SMS-sporočil na številko za klic v sili 112 zaenkrat še ni možno pošiljati, lahko pa ga pošljete komu od svojih bližnjih! Na Upravi RS za zaščito in reševanje so že konec leta 2008 poskusno uvedli

vas je morda prav ta novi mobilni telefon opogumil, da ste se samozavestneje odpravili na turo, je previdnost še vedno na prvem mestu. Največ, kar lahko naredite, je, da nezgodo preprečite: z dobro pripravo, premišljeno izbiro cilja, potrebno previdnostjo ali pa se odločite za turo v spremstvu vodnikov planinskega društva ali celo gorskega vodnika. Telefon na vrhu naj ostane v nahrbtniku, imejte ga le za vsak slučaj. Tako kot naj bo tudi klic na številko 112 res le izhod v sili! ◉

”Številka 112 združuje in nadomešča vrsto nacionalnih števil za klic v sili.

klic v sili za gluhe in naglušne. Wap 112 omogoča pošiljanje besedilnega klica v sili prek portala Uprave RS za zaščito in reševanje na naslovu wap.sos112.si v Regijski center za obveščanje Ljubljana. Ta tovrstne klice sprejema iz vse Slovenije.

Ko se včasih razgledujem z vrha in uživam v razliki med 'tu zgoraj' in 'tam spodaj', me zmoti glasen telefonski pogovor planinskega navdušenca z najnovejšo znamko mobilnega telefona. Čeprav

Literatura:

Gorska reševalna zveza Slovenije. 112 – Klic v sili. <http://www.grzs.si/?MenuID=6>.
European civil protection. Expanding on the 112 emergency call number. http://ec.europa.eu/environment/civil/prote/112/112_en.htm.
Slabe, D., Kovač, M. Klic na 112. V Ahčan, U. Prva pomoč: Priročnik s praktičnimi primeri. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 2006, 49–56.
Slabe, D., Medja, M. Poznavanje evropske številke za klic v sili 112. Ljubljana: Ujma, 2009 (23), 171–5.
Tavčar, B. Klic v sili na 112 za gluhe in naglušne. Ljubljana: Ujma, 2008 (22), 219–21.
Tavčar, B., Švab Tavčar, A. WAP 112, tekstovni klic v sili na 112. Ljubljana: Ujma, 2009 (23), 225–8.
Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Klic v sili 112. <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=ks1.htm>.

¹ Za nasvete pri pisanju članka se zahvaljujem Boštjanu Tavčarju, Janezu Primožiču in Miretu Steinbuchu.